

2025 - 2026 / 9201195352006 - Mental Handicap and Behavior Modification in Pervasive Developmental Disorders / Mental Handicap and Behavior Modification in Pervasive Developmental Disorders

GENEL TANIM / GENERAL DESCRIPTION

Ders Adı / Course Name	Mental Handicap and Behavior Modification in Pervasive Developmental Disorders / Mental Handicap and Behavior Modification in Pervasive Developmental Disorders	
Ders Kodu / Course Code	9201195352006	
Ders Türü / Course Type		
Ders Seviyesi / Course Level	Third Cycle / Third Cycle	
Ders Akts Kredi / ECTS	6.00	
Haftalık Ders Saati (Kuramsal) / Course Hours For Week (Theoretical)	3.00	
Haftalık Uygulama Saati / Course Hours For Week (Objected)	0.00	
Haftalık Laboratuar Saati / Course Hours For Week (Laboratory)	0.00	
Dersin Verildiği Yıl / Year	1	
Öğretim Sistemi / Teaching System	Face to Face / Face to Face	
Eğitim Dili / Education Language	Turkish / Turkish	
Ön Koşulu Olan Ders(ler) / Precondition Courses	Yok	None
Amacı / Purpose	Bu dersin amacı özel (zihinsel engelli, otistik, down sendromlu DEBH v.s.) çocukların gelişimsel özelliklerini gözden geçirmek ve bu çocukların eğitiminde kullanılan gözlem, rehabilitasyon yöntemleri, davranış problemlerini yeni çalışmalar ışığında tartışmak ve davranış düzeltme teknikleri üzerinde durmaktır.	The aim of this course is to learn the theoretical knowledge atypical (mental retardation, Down Syndrome, Autism, ADHD) and normal children with contemporary approaches
İçeriği / Content	Özel (zihinsel engelli, otistik, down sendromlu DEBH v.s.) çocukların gelişimsel özellikleri ile ilgili yeni araştırmalar incelenecek ve bu çocukların eğitiminde kullanılan gözlem, rehabilitasyon yöntemleri, davranış problemleri yeni çalışmalar ışığında tartışılacak ve davranış düzeltme teknikleri üzerinde durulacaktır.	Developmental characteristics of special (mental retardation, autism, down syndrom) children will be reviewed and rehabilitation and problem behavior and behavior modification techniques of these special children with contemporaray approaches will be discussed.
Önerilen Diğer Hususlar / Recommended Other Considerations	Yok	None
Staj Durumu / Internship Status	Yok	None

<p>Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar / Books / Materials / Recommended Reading</p>	<p>1.Akçasın, M., Polat, S., Kerimoğlu, E. (1993) Otistik ve zeka özürü çocukların demografik ve doğumla ilgili özellikler yönünden karşılaştırılması. Türk Psikiyatri Dergisi. 1,39-46. 2.Akkök,E.,Aşkar,P.,Karancı,A.N.(1992). Özürü bir çocuğa sahip anne-babadaki stresin yordanması. Özel Eğitim Dergisi. 1,8-12. 3.Can, G. (2001). Gelişim ve Öğrenme. Anadolu Üniversitesi, Eskisehir. 4.Çengelci,B., Özekes,M. Zihinsel Özürü ve Zihinsel Özürülerde Problem Davranışların Ortadan Kaldırılması. Örs Matbaacılık ve Amb.Malz. Tic.Ltd.Şti.İzmir. 5.Enç,M.,Çağlar,D.,Özsoy,Y. (1981) Özel Eğitime Giriş,. A.Ü. Eğitim fakültesi Yayınları.No:95.Sevinç Matbaası,Ankara. 6.Ercan.S.E.;Ayдын. C. (1999). Dikkat Eksikliği Hiperaktivite bozukluğu .Gendaş A.Ş. :İstanbul. 7. Erdek,M. (2003). Kromozom Akrabalarım: Down Sendromu. Tezer Matbaası: İzmir. 8.Gardner, W.(2006)Behavior Modification in Mental Retardation: The Education and Rehabilitation of the Mentally Retarded Adolescent and Adult. Aldine Transaction A division of transaction Publishers. 9.Gander.M.J.;Gardiner,W.H. (1993).Çocuk ve Ergen Gelişimi .Yayına hazırlayan: Bekir Onur. İmge Kitabevi:Ankara. 10.Lovaas.,O.I.,(2005) Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklara Öğretme Rehberi: BEN Kitabı. Çev: Prof.Dr. Oya Sorias, Uzm. Psk. Arzu Gürkan, Uzm. Psk. Serap Tekinsav Sütçü, Yrd.Doç.Dr. Banu Çengelci, Uzm.Psk. Türkan Yılmaz İrmak.,Sistem Yayıncılık,İstanbul. 11.Özekes,M., Çengelci,B. (1987) Limon suyunun ağıza nesne sokma davranışını engellemede kullanılması. Yayınlanmamış, çalışma. 12.Özekes, M.(1988) Zihinsel özürülerde kusma davranışının ortadan kaldırılması. Yayınlanmamış çalışma. 13.Özekes, M., Ülgen, C. (1994) Zihinsel özürü çocuğa sahip aile ve eğitimcilerin özürü değerlendirmelerine ilişkin bir karşılaştırma. VIII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bildirisi. 14.Özekes,M. (1997) Zihinsel Özürü için Beceri Saptama Formu. Neşa Ofset ve ambalaj san.Tic .A.Ş. İzmir. 15.Özekes, M. (1998). Özel Çocuklara Özel Eğitim Programları. Örs Matbaacılık ve Am. Mal.Tic. Ltd.Şti.İzmir. 16.Whitman.L.T., (2004). The Development of Autism: A Self Regulatory Perspective.Jessica Kingsley Publishers. London and New york. 17.Yalaz, K. (1989) Erken tanı ve önemi: Pratikte kronik Nörolojik Sorunlar. 6. Çocuk Nörolojisi Eğitim Semineri. Ankara. 18. Zigler,E.; Hodapp ,R. M. (1986). Understanding Mental Retardation. Cambridge University Press. 19.Zigler,E.,Balla, D.,Hodap,P. (1984) On the definition and classification of mental retardation. American Journal of Mental Deficiency. 89 ,215-230.</p>	<p>1.Akçasın, M., Polat, S., Kerimoğlu, E. (1993) Otistik ve zeka özürü çocukların demografik ve doğumla ilgili özellikler yönünden karşılaştırılması. Türk Psikiyatri Dergisi. 1,39-46. 2.Akkök,E.,Aşkar,P.,Karancı,A.N.(1992). Özürü bir çocuğa sahip anne-babadaki stresin yordanması. Özel Eğitim Dergisi. 1,8-12. 3.Can, G. (2001). Gelişim ve Öğrenme. Anadolu Üniversitesi, Eskisehir. 4.Çengelci,B., Özekes,M. Zihinsel Özürü ve Zihinsel Özürülerde Problem Davranışların Ortadan Kaldırılması. Örs Matbaacılık ve Amb.Malz. Tic.Ltd.Şti.İzmir. 5.Enç,M.,Çağlar,D.,Özsoy,Y. (1981) Özel Eğitime Giriş,. A.Ü. Eğitim fakültesi Yayınları.No:95.Sevinç Matbaası,Ankara. 6.Ercan.S.E.;Ayдын. C. (1999). Dikkat Eksikliği Hiperaktivite bozukluğu .Gendaş A.Ş. :İstanbul. 7. Erdek,M. (2003). Kromozom Akrabalarım: Down Sendromu. Tezer Matbaası: İzmir. 8.Gardner, W.(2006)Behavior Modification in Mental Retardation: The Education and Rehabilitation of the Mentally Retarded Adolescent and Adult. Aldine Transaction A division of transaction Publishers. 9.Gander.M.J.;Gardiner,W.H. (1993).Çocuk ve Ergen Gelişimi .Yayına hazırlayan: Bekir Onur. İmge Kitabevi:Ankara. 10.Lovaas.,O.I.,(2005) Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklara Öğretme Rehberi: BEN Kitabı. Çev: Prof.Dr. Oya Sorias, Uzm. Psk. Arzu Gürkan, Uzm. Psk. Serap Tekinsav Sütçü, Yrd.Doç.Dr. Banu Çengelci, Uzm.Psk. Türkan Yılmaz İrmak.,Sistem Yayıncılık,İstanbul. 11.Özekes,M., Çengelci,B. (1987) Limon suyunun ağıza nesne sokma davranışını engellemede kullanılması. Yayınlanmamış, çalışma. 12.Özekes, M.(1988) Zihinsel özürülerde kusma davranışının ortadan kaldırılması. Yayınlanmamış çalışma. 13.Özekes, M., Ülgen, C. (1994) Zihinsel özürü çocuğa sahip aile ve eğitimcilerin özürü değerlendirmelerine ilişkin bir karşılaştırma. VIII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bildirisi. 14.Özekes,M. (1997) Zihinsel Özürü için Beceri Saptama Formu. Neşa Ofset ve ambalaj san.Tic .A.Ş. İzmir. 15.Özekes, M. (1998). Özel Çocuklara Özel Eğitim Programları. Örs Matbaacılık ve Am. Mal.Tic. Ltd.Şti.İzmir. 16.Whitman.L.T., (2004). The Development of Autism: A Self Regulatory Perspective.Jessica Kingsley Publishers. London and New york. 17.Yalaz, K. (1989) Erken tanı ve önemi: Pratikte kronik Nörolojik Sorunlar. 6. Çocuk Nörolojisi Eğitim Semineri. Ankara. 18. Zigler,E.; Hodapp ,R. M. (1986). Understanding Mental Retardation. Cambridge University Press. 19.Zigler,E.,Balla, D.,Hodap,P. (1984) On the definition and classification of mental retardation. American Journal of Mental Deficiency. 89 ,215-230.</p>
<p>Öğretim Üyesi (Üyeleri) / Faculty Member (Members)</p>	<p>Yrd.Doç.Dr. Banu Çengelci Özekes</p>	

ÖĞRENME ÇIKTILARI / LEARNING OUTCOMES

1	Zihinsel engelin ne olduğunu ve zihinsel engelli bireylerin özelliklerini anlayabilme	To be able to learn what is the mental retardation and what is it definition?.
2	Özel çocuğa sahip ailelerin duygularını ve onlara yardım yollarını öğrenebilme	to be able to understand family emotions who have special children
3	Normal ve zihinsel engelli çocukların gelişimsel farklılıklarını kavrayabilme.	To be able to understand normal and mentally retarded children developmental differences
4	Gözlem yapma ve davranış düzeltme tekniklerini anlayabilme	To be able to learn observational and behavior modification techniques.
5	Belli bir konuda kütüphane ve internet araştırması yapabilme.	To be able to research at library and internet
6	Araştırma yaptığı konu ile ilgili bilgi ve deneyimlerini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilme.	To be able to verbal and written a formal report.
7	Özel eğitim kurumlarında çalışan psikologun görevlerini anlayabilme.	To be able to learn the duties of psychologist in special education institutions
8	Eleştirel ve analitik olarak düşünebilme	To be able to think analytically and critically.

HAFTALIK DERS İÇERİĞİ / DETAILED COURSE OUTLINE

Hafta / Week					
1	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Dersin tanıtımı: Kapsamı, önemi ve kurallar	Tanışma ve ders içeriğinin incelenmesi			
	Introduction of the course: rules, importance and content	Introduction to the content			
2	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Zihinsel engel nedir? Nasıl tanımlanır?.	Okuma kaynak 4, 5, 18 ve 19			
	What is the mental retardation and what is it definition?	Readings references 4, 5, 18 ve 19			
3	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Zihinsel engelli çocuğa sahip ailelerin psikolojik durumları	Okuma kaynak 2			
	Family emotions who have special (mental retardation, autism, down syndrom)	Readings references 2			
4	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Özel çocuklarda(zihinsel engelli, otistik, down sendromlu) Davranış Değiştirme Teknikleri ve yeni çalışmalar	Okuma kaynak 4, 8, 11, 12,13,14,15 Sunum			
	Behavior modification techniques in special children and new researches.	Readings references 4, 8, 11, 12,13,14,15 Presentation			
5	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Otizm ve Sterotipik Bozukluklar	Okuma kaynak 1,10,16 Sunum			
	Autism and Stereotypic behavior	Readings references 1,10,16 Presentation			

	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
6					
	Otizm, Sterotipik Bozukluklar ile ilgili yeni çalışmalar	Okuma kaynak 1,10,16 Ve yeni çalışmalar Sunum			
	New researches related to Autism and Stereotypic behavior	Readings references 1,10,16 and new researches Presentation			
7					
	Dikkat Eksikliği, Hiperaktivite	Okuma kaynak 9 Sunum			
	ADHD, Hiperaktivite	Readings references 6 Presentation			
8					
	Ara Sınav				
	Midterm				
9					
	Dikkat Eksikliği, Hiperaktivite ile ilgili yeni çalışmalar	Okuma kaynak 9 ve yeni çalışmalar. Sunum			
	New researches related to ADHD, Hiperaktivite	Readings references New researches Presentation			
10					
	Gözlem nedir? Nasıl uygulanır?	Okuma kaynak 4,5, 9 Sunum			
	What is the observation and how is it applied	Readings references 4,5,9 Presentation			
11					
	Gözlem ve Gözlem Teknikleri ve özel çocuklarda kullanımı	Okuma kaynak 4,5 ve yeni çalışmalar Sunum			
	Observation techniques in special children and new researches related to observation techniques	Readings references 4,, 5, 9 and New researches Presentation			

	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
12	Down Sendromu	Okuma kaynak 7 Sunum			
	Down Syndrome	Readings references 7 Presentation			
	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
13	Down Sendromu ve yeni çalışmalar	Okuma kaynak 7 ve yeni çalışmalar Sunum			
	New researches related to Down Syndrome	Readings references New researches Presentation			
	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
14	Kaynaştırma Eğitimi	Okuma Kaynak yeni çalışmalar Sunum			
	Mainstreaming	Readings references New researches Presentation			
	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
15	Konuk Ağır lama	Sunum raporlarının teslimi			
	To entertain a quest	Homework writing report.			
	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
16	Final Sınavı				
	Final Exam				
	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary

DEĞERLENDİRME / EVALUATION

Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri / Term (or Year) Learning Activities	Sayı / Number	Katkı Yüzdesi / Percentage of Contribution (%)
Ara Sınav / Midterm Examination	1	100
Toplam / Total:	1	100
Başarı Notuna Katkı Yüzdesi / Contribution to Success Grade(%):		40

Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri / End Of Term (or Year) Learning Activities	Sayı / Number	Katkı Yüzdesi / Percentage of Contribution (%)
Final Sınavı / Final Examination	1	100
Toplam / Total:	1	100
Başarı Notuna Katkı Yüzdesi / Contribution to Success Grade(%):		60

Etkinliklerinin Başarı Notuna Katkı Yüzdesi(%) Toplamı / Total Percentage of Contribution (%) to Success Grade:	100
Değerlendirme Tipi / Evaluation Type:	

İŞ YÜKÜ / WORKLOADS

Etkinlikler / Workloads	Sayı / Number	Süresi (Saat) / Duration (Hours)	Toplam İş Yüğü (Saat) / Total Work Load (Hour)
Derse Katılım / Attending Lectures	14	3.00	42.00
Final Sınavı için Bireysel Çalışma / Individual Study for Final Examination	1	17.00	17.00
Final Sınavı / Final Examination	1	2.00	2.00
Ara Sınav / Midterm Examination	1	2.00	2.00
Ev Ödevi / Homework	1	8.00	8.00
Rapor Hazırlama / Report Preparation	1	6.00	6.00
Okuma / Reading	14	6.00	84.00
Ara Sınav için Bireysel Çalışma / Individual Study for Mid term Examination	1	15.00	15.00
Toplam / Total:	34	59.00	176.00
Dersin AKTS Kredisi = Toplam İş Yüğü (Saat) / 30.00 (Saat/AKTS) = 176.00/30.00 = 5.87 ~ / Course ECTS Credit = Total Workload (Hour) / 30.00 (Hour / ECTS) = 176.00 / 30.00 = 5.87 ~			

PROGRAM VE ÖĞRENME ÇIKTISI / PROGRAM LEARNING OUTCOMES

Öğrenme Çıktıları / Learning Outcomes	Program Çıktıları / Program Outcomes												
	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10	1.1.11	1.1.12	
1.Zihinsel engelin ne olduğunu ve zihinsel engelli bireylerin özelliklerini anlayabilme / To be able to learn what is the mental retardation and what is it definition?.													
2.Özel çocuğa sahip ailelerin duygularını ve onlara yardım yollarını öğrenebilme / to be able to understand family emotions who have special children													
3.Normal ve zihinsel engelli çocukların gelişimsel farklılıklarını kavrayabilme. / To be able to understand normal and mentally retarded children developmental differences													
4.Gözlem yapma ve davranış düzeltme tekniklerini anlayabilme / To be able to learn observational and behavior modification techniques.													
5.Belli bir konuda kütüphane ve internet araştırması yapabile. / To be able to research at library and internet													
6.Araştırma yaptığı konu ile ilgili bilgi ve deneyimlerini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilme. / To be able to verbal and written a formal report.													
7.Özel eğitim kurumlarında çalışan psikologun görevlerini anlayabilme. / To be able to learn the duties of psychologist in special education institutions													
8.Eleştirel ve analitik olarak düşünebilme / To be able to think analytically and critically.													

Katkı Düzeyi / Contribution Level : 1-Çok Düşük / Very low, 2-Düşük / Low, 3-Orta / Moderate, 4-Yüksek / High, 5-Çok Yüksek / Very high